

دستاوردهای هزاران ساله تمدن اسلامی در حوزه‌های علمی/اقداماتی که نشان از جهل نسبت به علوم دارد

در حالی که مسلمانان با فراگرفتن علم و فناوری کاغذسازی؛ آموخته‌های خود را به کتاب تبدیل و اولین کتابخانه‌های دانشگاهی را راه‌اندازی کردند...

در حالی که مسلمانان با فراگرفتن علم و فناوری کاغذسازی؛ آموخته‌های خود را به کتاب تبدیل و اولین کتابخانه‌های دانشگاهی را راه‌اندازی کردند و در حوزه‌های مختلف علمی جزو سرآمدان علمی دنیا قرار گرفتند، در قرن حاضر برخی با کتاب سوزی! سعی دارند تا این تمدن را به چالش بکشند و به گفته مسوولان علمی و تحقیقاتی کشور این چنین اقداماتی نشان از عمق جهل و کینه نسبت به علوم جدید دارد.

به گزارش ایسنا، در سال ۱۳۰ هجری سپاهیان اسلام در مقابله با سپاه چین برای جلوگیری از نفوذ امپراتوری چین قرار گرفتند که این نبرد با پیروزی مسلمانان به پایان رسید.

پس از پایان جنگ، مسلمانان، سربازان تسلیم شده چینی را به اسارت گرفتند و مقرر شد این سربازان در مقابل آزادی شان فن کاغذسازی را به مسلمانان بیاموزند و به این ترتیب مسلمانان دانش کاغذسازی را ارتقاء دادند و با صحافی برگه‌های کاغذ اولین کتاب‌ها را به شکل امروزی ساختند.

این امر نشان دهنده جایگاه علم اندوزی در اسلام است، ضمن آنکه در قرآن و کلام پیامبر اسلام (ص) و سایر بزرگان دین توصیه‌های بسیاری به آموختن دانش وجود دارد و می‌توان گفت سفارش به دانش آموزی یکی از مهمترین آموزه‌های دین اسلام است.

این توصیه‌ها موجب شد که مسلمانان در علوم مختلف پیشرفت‌های بسیاری داشته باشند و تلاش‌های آنها در این حوزه منجر به ساخت دانشگاه، رصدخانه و ترجمه آثار و کتب علمی از زبان‌های دیگر همچون یونانی، سریانی و پهلوی شد که از جمله مهمترین دلایل پیشرفت علمی مسلمانان در این دوران به شمار می‌رود.

دانشگاه بغداد مرکز شکل‌گیری نهضت ترجمه در تمدن‌های اسلامی به شمار می‌رود و با تلاش دانشمندان مسلمان در زمینه‌هایی چون ترجمه آثار از زبان‌های دیگر و نوشتن کتاب‌های جدید، کتابخانه بسیار بزرگی در این دانشگاه به نام "بیت الحکمه" ایجاد شد.

کسب دانش کاغذسازی از اسیران چینی نقطه عطف این تحولات بود و باعث برتری مسلمان در ترویج علم و آموزش آن شد؛ چراکه برای نخستین بار در جهان این کتابخانه‌ها به علاقه‌مندان، کتاب به امانت می‌دادند.

گسترش علم و بهبود شیوه‌های آموزش و کتابخانه‌ها باعث شکل‌گیری دانشگاه‌های بزرگ در سراسر تمدن اسلامی شد. برای مثال دانشگاه "قرویین مراکش" در میانه‌های قرن دو هجری (قرن ۹ میلادی) به دانشجویانش مدرک تحصیلی در رشته پزشکی اعطا می‌کرد یا دانشگاه "الازهر مصر" که یک قرن بعد ساخته شد، هنوز یکی از معتبرترین دانشگاه‌های جهان اسلام است.

علاوه بر اینها افرادی بودند که در تمدن اسلامی سرآمدان علمی دنیا شدند و کتاب آنها جهانی شد. نمونه آنها "ابوبکر محمد بن زکریای رازی" است که از وی با عنوان "بزرگترین پزشک ایرانی" یاد می‌شود. دانشمندی که در زمینه‌های شیمی، فیزیک و فلسفه پژوهش‌های ارزنده‌ای دارد و تعداد کتاب‌ها و رساله‌های او بیش از ۲۰۰ مورد می‌شود، ضمن آنکه دانش نامه پزشکی "الحاوی" وی شناخته شده‌ترین اثر رازی است، کشف الکل و اسید سولفوریک را به او نسبت می‌دهند و ترجمه کتاب "المنصوری" او نخستین کتاب پزشکی است که در اروپا چاپ شد.

نمونه دیگر حکیم عمر خیام نیشابوری است که در اوج شکوفایی تمدن اسلامی دست به محاسبه مدار گردش کره زمین به دور خورشید زد و موفق به حل معادلات درجه سه و ابداع نظریه‌ای درباره نسبت‌های هم‌ارز شد.

"محمد بن جابر بتانی"، ریاضیدان و منجم برجسته مسلمان بود که تأثیر زیادی بر منجمین و ریاضی‌دانان پس از خود از جمله "کوپرنیک" گذاشت و "کپلر" و "گالیله" توجه زیادی به رصدهای او داشتند.

"ابن هیثم" نیز یکی از مهمترین دانشمندان در ابداع روش‌های علمی به خصوص در شیوه‌های آزمایش و تحقیق است. شیوه‌های او برای تحقیق و روش برخوردش با مسائل باعث شده تا بسیاری از مورخان تاریخ علم، او را نخستین دانشمند واقعی جهان بنامند. ابن هیثم همچنین عنوان "پدر اپتیک مدرن، فیزیک تجربی و روش علمی" را دارد.

جهالت؛ کوری که علم را به سخره گرفته

این پیشرفت‌ها در حالی روز به روز گسترده شد که در بهمن ماه سال گذشته شیخی در تبریز به نام "عباس تبریزیان"، معتقد است قانون ابن سینا در طب از کتب "ضاله" و انحرافی است و باید به جای آن طب و طبابت اسلامی را جایگزین کرد! و در ادامه کتاب "اصول طب هاریسون" به عنوان یکی از کتب مرجع علوم پزشکی را به آتش کشید.

خبر تکان دهنده ای که دست به دست شد و با انتشار ویدئویی، این روحانی در مراسمی با حضور شماری از دوستدارانش، کتاب اصول طب هاریسون را به آتش کشید و خبر از پایان طب شیمیایی داد.

این کتاب هر چند که جزو کتاب های مقدس به شمار نمی رود، ولی از دید دانشمندان و عالمان عمل آتش زدن کتاب نشان از عمق جهل و کینه نسبت به علوم جدید دارد.

حجت الاسلام رستمی، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها در همان مقطع طی یادداشتی آتش زدن کتاب علمی رشته پزشکی و انتشار فیلم آن را خطایی بزرگ دانست که موجب خدشه دار شدن ساحت علم، عقل و منطق می شود.

در این یادداشت آمده است:

"به یاری خداوند متعال و برکت انقلاب اسلامی فضای علمی کشور به سطحی از تکثر ذیل عقلانیت انقلابی رسیده است که اگر کسی ادعای علمی داشته باشد، بتواند از طرق مختلف آن را محک زده و نیازی به کارهای رادیکال نداشته باشد.

اقدام سخیف آتش زدن کتاب علمی مهم رشته پزشکی و انتشار آن خطایی بزرگ است که ساحت علم و عقل و منطق را خدشه دار می کند، اگر این اقدام توسط فردی که ملبس به ردای روحانیت است، صورت گیرد که خطایی مضاعف است.

بر هر پژوهشگر و مدعی علمی لازم است اگر حرفی متقن و چارچوب مند دارد، در مجاری پیش بینی شده پیگیری کند والا اقدامات مذبحخانه ای از جنس آنچه انجام شده است، حتماً نتیجه ای جز انشقاق و دودستگی، وهن روحانیت و آب به آسیاب دشمن ریختن ندارد.

مناسفانه ترک برگزاری جلسات مناظره و جدال احسن، برخی را به شیوه هایی ناپسند کشانده که حتماً محکوم است.

در این بین جالب است برخی دایه های مهربانتر از مادر مانند بی بی سی فارسی که در مقابل هیچ کتابسوزی حتی کتاب های مقدس نظیر قرآن، هیچ واکنشی نداشتند، حالا در برابر سوزاندن کتاب پزشکی، با نیت دامن زدن به شکاف های اجتماعی تمام قد وارد ماجرا شده اند."

اسلام علاوه بر تاکیدی که بر علم اندوزی دارد، توصیه هایی در خصوص حق الناس، عدم آزار همدیگر و نظافت دارد.

با شیوع ویروس کرونا در کشور، نهادها و دستگاه های مرتبط از مردم خواستند که برای جلوگیری از شیوع بیشتر در منازل خود بمانند و از شرکت در تجمع ها و اماکن عمومی پرهیز کنند.

این دستورالعمل و شرکت نکردن در تجمع ها، شرکت در نمازهای جمعه و زیارت بقاع متبرکه را هم شامل می شود؛ ولی عده ای با راه اندازی چالشی در فضای مجازی، تصاویری را از زیارت نامتعارف ضریح این بقاع متبرکه منتشر کرده و مخالفت خود را با توصیه های بهداشتی نهادهای مسئول اعلام کردند.

متعاقب آن ویدئویی از فردی منتشر شد که اقدام به لیسیدن ضریح حرم حضرت فاطمه معصومه (س) کرده است! اقدامی که به گفته مسؤولان به دور از تفکرات شیعی و اسلامی است و این کار یک نوع بدعت داعشی و حرکتی توهین آمیز است.

محمدتقی فاضل میبیدی، عضو مجمع محققین و مدرسین حوزه علمیه قم هم در مورد حکم بوسیدن ضریح در اماکن مذهبی می گوید: بوسه زدن بر ضریح در اماکن مذهبی، واجب یا مستحب نیست، حتی عمل زیارت هم مستحب به حساب می آید و تا زمانی باید انجام شود که برای جان انسان، ضرری به همراه نداشته باشد؛ به این معنا که هر وقت عمل مستحبی برای جان انسان با احتمال خطر همراه شود، دیگر نه تنها مستحب نیست، بلکه حرام هم محسوب می شود.

وی ادامه می دهد: کسانی که در زمان حاضر در حرم، این اداها (بوسیدن و لیسیدن ضریح) را در می آورند، درواقع لجبازی دینی انجام می دهند. در قرون وسطی هم چنین رفتارهایی از مردم سر می زد، اما اکنون مردم عاقل شده اند و نسبت به آن دوران، اطلاعاتشان افزایش یافته است، با توجه به حجم آگاهی در عصر ما مردمی که این کارها را به نمایش می گذارند، درصددند تا دو مسئله را نشان دهند؛ یا جاهل اند یا درصدد خراب کردن اسلام هستند.

اعطای جایزه به نام پیامبر مکرم اسلام

در میان این هیاهو، جایزه مصطفی(ص)، به عنوان نشان عالی علم و فناوری در جمهوری اسلامی ایران، توسط اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و بر اساس آن هر دو سال یک بار به دانشمندان و پژوهشگران برتر جهان اسلام اعطا می شود. این جایزه به نام "محمد" (ص) بنیان گذار اسلام و به دلیل تأکید بسیار او بر علم آموزی، به نام یکی از القاب او، مصطفی(ص)، به معنای "برگزیده" نام گذاری شده است.

مبلغ پرداختی به برنده این جایزه ۵۰۰ هزار دلار آمریکا است که از راه هایی چون وقف دارایی های مؤسسات بزرگ اقتصادی و دانش بنیان، صاحبان سرمایه یا عموم علاقه مندان به رشد علمی جوامع اسلامی تأمین می شود. این جایزه در رشته "علم و فناوری اطلاعات و ارتباطات"، "علم و فناوری زیستی و پزشکی"، "علم و فناوری نانو" و "تمام زمینه های علم و فناوری" برگزار می شود.

جایزه مصطفی(ص) با شناسایی، معرفی و تقدیر شایسته از برترین های علم و فناوری جهان اسلام، علم آموزی و پژوهش را در جوامع اسلامی ترویج و تشویق می کند. نامزدی برای دریافت جایزه مصطفی(ص) بر مبنای یک اثر یا دستاورد برجسته نظری یا کاربردی صورت می گیرد و مجموع فعالیت های علمی یا اثر کلی یک فرد بر حوزه های علمی و فناوری، در گام بعدی مورد توجه داوران قرار دارد. داوطلبان، آثار علمی خود را از طریق یکی از نهادهای نامزدکننده به دبیرخانه جایزه ارائه می کنند.

ثبت نام یا نامزدی، از سوی خود فرد امکان پذیر نیست و آثار علمی توسط نهادهای نامزدکننده یا دانشمندان و شخصیت های علمی جهانی به دبیرخانه جایزه معرفی می شوند. در حال حاضر ۲۰۴ پژوهشگاه، دانشگاه، پارک فناوری یا دیگر مراکز علمی فناوری از ۵۴ کشور عضو سازمان همکاری های اسلامی در فهرست نهادهای نامزدکننده قرار دارند. اسامی برگزیدگان جایزه مصطفی (ص) جهان اسلام در سال های ۲۰۱۵، ۲۰۱۷ و ۲۰۱۹ به این شرح است:

ردیف	نام دانشمند	کشور	زمینه	دوره
۱	پروفسور جکی بینگ	تایلند	علم و فناوری نانوزیستی	۲۰۱۵
۲	پروفسور عمر یاغی	اردن	علم و فناوری نانو	۲۰۱۵
۳	پروفسور سامی ارول گلنجه	ترکیه	علم و فناوری اطلاعات و ارتباطات	۲۰۱۷
۴	پروفسور محمدمبین شکرالهی	ایران	تئوری اطلاعات	۲۰۱۷
۵	دکتر اوگور شاهین	ترکیه	علم و فناوری زیستی و پزشکی	۲۰۱۹
۶	دکتر علی خادم حسینی	ایران	علم و فناوری زیستی و پزشکی	۲۰۱۹
۷	دکتر عمران اینان	ترکیه	فیزیک یونسفری و جوی	۲۰۱۹
۸	دکتر حسین بهاروند	ایران	زیست شناسی سلول های بنیادی	۲۰۱۹
۹	دکتر محمد عبدالاحد	ایران	علم و فناوری نانو الکترونیک	۲۰۱۹